

Bratislava, 31. mája 2018

Stanovisko iniciatívy To dá rozum k predloženému návrhu novely školského zákona (č. 245/2008 Z.z.)

Ministerka školstva, vedy, výskumu a športu SR Martina Lubyová (nom. SNS) predstavila verejnosti v piatok, 25. mája 2018 východiská pripravovaných zmien v školstve. Ministerka zároveň avizovala zámer realizovať zmeny smerujúce k inkluzívnemu vzdelávaniu postavenému na fínskom modeli, kde základným nástrojom zmeny má byť učiteľ – profesionál. V rámci vymedzených 3 hlavných cieľov deklarovala snahu o dosiahnutie kvality výchovy a vzdelávania, modernizáciu, ako aj dostupnosť kvalitných škôl pre všetky deti na Slovensku.

Súbežne s predstavením vyššie uvedených východísk a cieľov ministerky školstva bol na rokovaní Národnej rady SR skupinou poslancov SNS predložený návrh novely školského zákona (č. 245/2008 Z.z.) čl. 1, par. 14. V rámci uvedenej novely sa majú zásadným spôsobom obmedziť možnosti škôl realizovať experimentálne overenie cieľov, prostriedkov, princípov, koncepcií práce so žiakmi s rôznymi vzdelávacími potrebami.

Kým súčasné znenie zákona dovoľuje školám a školským zariadeniam vybrať si predmet experimentálneho overovania, podľa návrhu novely školy budú môcť overovať len to, čo bude v súlade s cieľmi a princípmi výchovy a vzdelávania určenými ministerstvom školstva ako výhradne odborná úloha. Novela zákona tak limituje overovanie len na tie aspekty pedagogických a riadiacich procesov v školstve, ktoré dokáže pomenovať ministerstvo bez reálnej skúsenosti z terénu. Naopak, z návrhu sa úplne vytráca možnosť škôl zvoliť si predmet overovania podľa potrieb detí, škôl a školských zariadení a riešiť tak celé spektrum pedagogických alebo riadiacich procesov vychádzajúcich z každodennej skúsenosti. Zmena zdola, od škôl a školských zariadení je pritom jedným zo zásadných pilierov fínskeho vzdelávacieho systému, ktorým sa podľa ministersky školstva majú inšpirovať avizované zmeny v slovenskom školstve.

Nemenej závažným nedostatkom novely zákona je aj centralizácia výberu odborných garantov experimentálneho overovania. Výber garanta v súčasnosti umožňuje zabezpečiť funkčnú spoluprácu medzi školou a vysokou školou, čím dochádza k prepájaniu teórie a praxe a ich vzájomnému obohacovaniu. Taktiež to pomáha skvalitňovať prípravu budúcich učiteľov na vysokých školách. Podľa predloženého návrhu má byť výber garantov iba v rukách ministerstva školstva, čo vzbudzuje dôvodnú pochybnosť o transparentnosti,

objektívnosti a odbornosti tohto procesu. Úradníci a úradníčky ministerstva nemajú kapacity ani potrebné skúsenosti na to, aby mohli vyberať odborníkov na rozličné oblasti overovania v rámci celého Slovenska a nemajú prehľad ani o pedagogickom výskume na vysokých školách. Prepojenie vysokých škôl pripravujúcich budúcich učiteľov a zabezpečenie potrebnej praxe ešte počas štúdia je pritom druhým zásadným pilierom fínskeho systému vzdelávania. Návrh novely školského zákona túto možnosť zásadne zužuje.

Experimentálne overovanie je v súčasnosti jediným nástrojom, ktorý majú učitelia a učiteľky, riadiaci pracovníci a pracovníčky v rukách na realizáciu zmien v školstve. Predkladaný návrh je absolútne v rozpore s akoukoľvek podporou vlastnej aktivity kvalitných vyučujúcich a škôl, ktorí dokážu navrhnuť, realizovať a za pomoci odborného garanta, s ktorým si rozumejú a komunikujú v profesionálnom partnerskom vzťahu overovať svoje návrhy.

Návrh skupiny poslancov SNS je v priamom rozpore so zmenami v školstve, ktoré avizuje nominantka tej istej strany na pozícii ministerky školstva. Ak majú byť nástrojom zmien v školstve kvalitní učitelia a učiteľky - profesionáli, nemožno im zásadne zredukovať jeden z mála nástrojov, ktoré na to majú. Iniciatíva To dá rozum preto z uvedených dôvodov dôrazne protestuje proti prijatiu predmetnej novely zákona č. 245//200á Z.z. v predloženej znení.

TO DÁ ROZUM: je iniciatíva pripravujúca ucelenú zmenu vzdelávania postavenú na analýze problémov v praxi a na príkladoch dobrej praxe zo Slovenska a zahraničia.